

ยาระงับสรรพโรค

- ปุณฺณโก อโศกวิบูลย์ -

ยาระงับสรรพโรค

ตำรายาแก้โรคทางกาย ทางจิต ทางวิญญาณ

พระธรรมโกศาจารย์ : หลวงพ่อพุทธทาสภิกขุ

เพื่อความมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี
เพื่อมีชีวิตอย่างปราศจากโรคและอยู่เหนือโลก

คำนำ

พระพุทธบาทหนึ่งกล่าวไว้ความว่า ความไม่มีโรค เป็นลาภอันประเสริฐ เป็นความจริงแท้แน่นอนที่สุด เพราะ การเป็นโรค หมายถึง ภาวะที่ร่างกายทำงานได้ไม่เป็นปกติ อันเป็นความเจ็บป่วย การบาดเจ็บ ในที่นี้หมายรวมถึงทั้ง โรคทางกาย โรคทางจิต และที่สำคัญคือโรคทางวิญญาณ อันเป็นต้นเหตุให้เกิดโรคทางกาย และเป็นกันมาก

พระธรรมเทศนา “ยาระงับสรรพโรค” ของพระเดช พระคุณ พระธรรมโกศาจารย์ หลวงพ่อพุทธทาสภิกขุ เล่มนี้ ได้กล่าวถึงโรค ๓ อย่าง อันได้แก่ โรคทางกาย ทางจิต และทางวิญญาณ ตลอดจนตัวยาต่างๆ วิธีปรุญา วิธีใช้ยา เพื่อดำเนินชีวิตอยู่โดยปราศจากโรค และอยู่อย่างเหนือโลก

ธรรมสภา เล็งเห็นว่าพระธรรมเทศนาเรื่องนี้มีคุณค่า และจักเกิดประโยชน์อย่างยิ่งแก่พุทธศาสนิกชน จึงได้จัดพิมพ์ เผยแพร่ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ด้วยหวังให้ผู้สนใจใคร่ศึกษา ได้นำไปปฏิบัติเพื่อมีชีวิตที่ปราศจากโรค และมีชีวิตประจำวัน อย่างที่เรียกว่าอยู่เหนือโลกได้ในที่สุด

ด้วยความสุจริต หวังดี

ธรรมสภาปรารถนาให้โลกพบกับความสงบสุข

สารบัญ

ยาระงับสรรพโรค.....๗	๗
โรคมีสามอย่าง.....๘	๘
โรคทางจิตวิญญาณ สำคัญและเป็นกันมาก.....๙	๙
โรคทางจิตวิญญาณ.....๑๐	๑๐
เป็นต้นเหตุให้เกิดโรคทางกาย	
ตัวอย่างโรคทางจิตวิญญาณ.....๑๑	๑๑
๑. ความรัก.....๑๒	๑๒
๒. ความโกรธ.....๑๓	๑๓
๓. ความเกลียด.....๑๓	๑๓
๔. ความกลัว.....๑๔	๑๔
๕. ความตื่นเต้น.....๑๖	๑๖
๖.-๗. ความวิตกกังวลและอาลัยอาวรณ์.....๑๔	๑๔
๘. ความอิจฉาริษยา.....๑๔	๑๔
๙. ความทวง.....๒๑	๒๑
๑๐. ความหึง.....๒๑	๒๑
๑๑. ความติดยึดของคู่.....๒๒	๒๒
๑๒. ความสงสัย.....๒๕	๒๕

เป็นโรคทางวิญญาณเพราะขาดธรรมะ.....	๒๖
ยาแก้โรคทางวิญญาณ.....	๒๗
เครื่องยาหาได้ที่ในตัวเอง.....	๒๘
๑. ไม่รู้ไม่ชี้.....	๒๘
๒. ช่างหัวมัน.....	๓๐
๓. เช่นนั่นเอง.....	๓๒
๔. ไม่มีตัวกู - ของกู.....	๓๔
๕. ไม่นำเอาไม่นำเป็น.....	๓๗
๖. ตายก่อนตาย.....	๔๑
๗. ดับไม่เหลือ.....	๔๓
ตกกระไดพลอยกระโจน.....	๔๔
เสกคาถา.....	๔๖
สรรพคุณของยาคือเย็น.....	๔๗
ทำให้อยู่เหนือโลก.....	๔๘
ทบทวนฉลากยาให้จำได้ขึ้นใจ.....	๕๐

● สัพเพ ธมฺมานาลํ อภินิเวสยา

สิ่งทั้งหลายทั้งปวง อันใครๆไม่ควรยึดมั่นถือมั่นว่าเป็นตัวตนหรือของตน

ยาระงับสรรพโรค

ตำรายาแก้โรคทางกาย ทางจิต ทางวิญญาณ

•

พระธรรมโกศาจารย์ : หลวงพ่อพุทธทาสภิกขุ

ท่านสาธุชนผู้มีความสนใจในธรรมทั้งหลาย

การบรรยายประจำวันเสาร์ แห่งภาคมาฆบูชา ในวันนี้ อาตมาจะบรรยายโดยหัวข้อว่า ยาระงับสรรพโรค เป็นอันว่าในภาคมาฆบูชานี้ จะพูดด้วยเรื่องปกิณกะแต่ละเรื่องๆ เป็นเรื่องๆไป ไม่ต้องติดต่อกันเป็นชุดเป็นพวกอะไร ก็ได้บรรยายมาเช่นนั้นหลายครั้งแล้ว

วันนี้ก็จะได้พูด เรื่อง ยาระงับสรรพโรค เพราะว่าได้แจกฉลากยาไปมากแล้ว นานแล้ว ก็จะติดตาม อธิบายให้สำเร็จประโยชน์

โรคมีสามอย่าง

สิ่งแรกคือเรื่อง โรค เรื่องการเป็นโรค บางคนอาจจะคิดว่าตัวเองไม่มีโรค ข้าพเจ้าไม่มีโรค ไม่เป็นโรค ไม่มีโรคที่น่ากลัวอะไร ขอให้สังเกตพิจารณาดูกันเสียใหม่ว่า โรคทางจิตนี้แหละสำคัญมาก

พระพุทธเจ้าท่านได้ตรัสว่า โรคมีส ๒ ชนิด คือ กายิกโรค...โรคที่เกิดเกี่ยวกับทางกาย นี้พวกหนึ่ง และ เจตสิกโรค...โรคที่เกิดเกี่ยวกับทางจิต นี้ก็อีกโรคหนึ่ง เป็น ๒ โรค แต่เอาตมาเคยเอามาแยกออกเป็น ๓ โรค คือว่า โรคทางจิตนั้นแยกออกเป็น ๒ คือ เป็นโรคทางสติปัญญา อีกโรคหนึ่ง เรียกว่า โรคทางวิญญาณ

โรคทางกาย เจ็บป่วยทางกาย ก็ไปหาโรงพยาบาลตามธรรมดา โรคทางจิต จิตไม่สมประกอบ บ้าบอเป็นโรคประสาทบกวนอะไรเหล่านี้ ก็เป็นโรคทางจิต ก็ต้องจัดการไปอีกอย่างหนึ่ง หรือไปหาโรงพยาบาลประสาท โรงพยาบาลโรคจิต แต่ถ้าเป็นโรคทางวิญญาณ คือโรคทางสติปัญญาแล้ว ต้องไปหาโรงพยาบาลของพระพุทธเจ้า คือธรรมะที่จะช่วยขจัดโรคทางวิญญาณ เห็นชัดเป็น ๓ อย่าง ๓ ประการด้วยกัน ดังนี้

โรคทางจิตวิญญาณ สำคัญและเป็นกันมาก

ต่อไปก็จะได้พูดถึงสิ่งที่จะระงับโรคเหล่านี้ ใช้คำว่า สรรพโรค คือโรคทั้งปวง ก็เป็นโรคทางวิญญาณนั่นแหละ แต่ต้องสังเกตดูให้ดีว่า โรคทางวิญญาณนั้นมันเป็นปัญหา มากที่สุด เพราะว่าโรคทางกายนั้นมันไม่มีความหมายอะไรนัก มันไม่ได้ทำอันตรายอะไรนัก มันเป็นแต่ทางกาย แล้วอีก อย่างหนึ่งโรคทางกายนี้ไม่ค่อยจะเป็นกัน นานๆจะปวดหัว ตัวร้อนสักทีหนึ่ง นานๆจะเจ็บด้วยโรคนั้นโรคนี้อีกทีหนึ่ง

แต่ว่าโรคทางจิต ทางวิญญาณนี้ ดูจะเป็นกันตลอดเวลา จนเรียกว่าแทบจะทุกลมหายใจเข้าออกก็ได้ เกิดเร็ว มันดับเร็ว คิดดูให้ดีเถอะ โรคทางจิตนะมันเกิดเร็ว ดับเร็ว วันเดียวเป็นสักร้อยโรคก็ได้ แล้วมันก็ไม่แสดงอะไรให้อะอะ ตึงตัง ไม่ค่อยแสดงในทางกาย แสดงแต่ในทางจิต คนก็ คิดไปเสียอย่างอื่นก็ได้ จึงคล้ายๆกับว่าไม่ได้เป็นโรคอะไร ที่จริงจะเป็นอยู่แทบตลอดเวลา นั่งอยู่ตรงนี้ดูให้ดีเถอะ ก็มี โรคทางจิตอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่ ปรกนอยู่ ถ้าไม่สังเกตดู ให้ดีก็จะไม่เห็น

เพราะฉะนั้น เราจะต้องเจาะในแจกแจงในเรื่องโรคทางจิตนี้กัน ให้เห็นได้ว่ามันเป็นอยู่เกือบจะตลอดเวลาเลย วันหนึ่งไม่รู้กี่ครั้ง ก็ลืมครั้ง หรือร่อยครั้งก็ได้ ถ้ามันเป็นเป็นแก่ง พูดกำปั่นทุบดินก็พุดว่า เกิดกิเลสทีหนึ่ง ก็เป็นโรคทางจิตทีหนึ่ง เกิดกิเลสวันละกี่ครั้งมันก็เป็นเท่านั้นครั้ง

โรคทางจิตวิญญาณ เป็นเหตุให้เกิดโรคทางกาย

ถ้ามันให้ฟังให้ตีว่า โรคทางจิตนะมันมีอาการอย่างไร ถ้ารู้จักอาการของมันแล้วก็จะเข้าใจได้ มันเป็นอยู่แทบจะทุกลมหายใจเข้าออก เกือบทุกลมหายใจเข้าออก แล้วเมื่อเป็นโรคทางจิตแล้ว มันจะพาลเป็นโรคทางกายเอาด้วย เช่นเป็นโรควิตกกังวล นอนไม่หลับ เตี้ยมันก็ปวดหัว เป็นโรคทางกาย มีความรบกวนทางจิตมาก มันก็เป็นโรคกระเพาะอาหาร เป็นโรคลำไส้ เป็นโรคร้ายๆต่างๆสารพัดอย่างขึ้นมา เพราะว่ามันมีโรคทางจิตเป็นต้นเหตุอยู่ภายใน โรคทางจิตเป็นเหตุให้เกิดโรคทางกาย

ตัวอย่างโรคทางจิตวิญญาณ

จะยกตัวอย่างโรคทางจิตให้เป็นเครื่องสังเกตได้ง่ายๆ ว่า ความรัก...เป็นโรคทางจิต ความโกรธ...เป็นโรคทางจิต ความเกลียด...เป็นโรคทางจิต ความกลัว...เป็นโรคทางจิต ความตื่นเต้น...เป็นโรคทางจิต ความอิจฉาริษยา...เป็นโรคทางจิต ความหวง...เป็นโรคทางจิต ความยึดมั่นเป็นคู่ๆ... บวกลบ ดีชั่ว บุญบาป ยึดมั่นเป็นคู่ๆ แล้วก็ดีใจเสียใจ นี่เรียกว่าความยึดของเป็นคู่ นี่ก็เรียกว่าเป็นโรคทางจิต ความสงสัย...ไม่แน่ใจไปเสียทุกอย่าง กระทั่งว่าไม่แน่ใจว่า ได้สิ่งที่ควรจะได้แล้ว

ทีนี้จะขอร้องทุกคนที่นั่งอยู่ตรงที่นี้ว่า ใครไม่มีความสงสัยข้อนี้บ้าง ใครมีความแน่ใจว่าได้สิ่งที่ควรได้โดยแน่นอนแล้ว หรือใครยังมีปัญหาว่าเรายังไม่ได้สิ่งที่ควรจะได้ ถ้ายังมีความสงสัยอยู่ ลังเลอยู่อย่างนี้ ก็นั่งอยู่ที่นี้ตรงนี้แหละ ฟังบรรยายอยู่ที่นี่แหละเป็นโรคจิต เป็นโรคสงสัยอยู่เสมอว่า มันยังไม่ได้สิ่งที่ควรจะได้ ยังดับทุกข์ไม่ได้ ยังไม่ได้ดับทุกข์ ยังไม่มีพระนิพพานเป็นที่หวังอันแน่นอน มันวิตกกังวล สงสัย อาลัยอาวรณ์ นี่ก็เป็นโรคจิตทางวิญญาณ จึงว่าไม่ยกเว้นใครทั้งนั้น...ไม่ยกเว้น มันเป็นได้ทุกหนทุกแห่ง เมื่อไรก็ได้ เहांไรก็ได้ อย่างไรก็ได้ ขอให้ลองคิดดู

โรคทางจิตทางวิญญาณ จึงเป็นโรคที่มหัศจรรย์ น่ากลัว ยิ่งกว่าโรคใดๆเลยเสียอีก ถ้าเราไม่มีโรคทางจิตแล้ว เราก็ไม่มีความทุกข์ คิดดูให้ดีๆ ถ้าเราไม่มีโรคทางจิตแล้ว เราก็ไม่มีความทุกข์ แล้วเราก็ไม่ต้องมาศึกษาพุทธศาสนาให้ลำบากหรอก ถ้าเราไม่มีโรคทางวิญญาณ คือโรคที่เป็นไปทางจิต เดี่ยวนี้มันมีโรคเป็นไปทางจิต มีความทุกข์ จึงต้องพยายามอย่างยิ่งที่จะศึกษา ที่จะต่อสู้ ที่จะรักษาโรคทางจิต

๑. ความรัก

นี่ก็จะขอให้ดูให้ดี อย่างที่ว่ามาแล้วคือ ความรัก ถ้ารักเรื่องกามารมณ์ก็เป็นเรื่องเสียบแทงอย่างยิ่ง บ้าๆ บอๆ แม้จะรักอย่างพ่อรักลูก ลูกรักพ่อ นี่มันเป็นความสุขอยู่เมื่อไร มันก็เป็นความเป็นปัญหายุ่งยากลำบากใจสักเท่าไร แม้แต่ว่ามันเป็นความรักและเมตตากรุณา แม้จะรักเพื่อนบ้าน รักผู้อื่น รักที่จะช่วยเขาให้พ้นทุกข์ มันก็มีปัญหา มันเนื่องมาจากความรัก

แล้วใครบ้างที่มันไม่มีความรัก มันก็มีความรักตามสัญชาตญาณ มีความรักในสันดานของสิ่งที่มีชีวิต อย่าง

แม่ไก่อ้มันก็รักลูกยิ่งกว่าชีวิตของมันเอง ลูกไก่อ้มันก็รักแม่ไก่อ
เหมือนกัน นี่ก็เป็นปัญหา

แม้ว่าความรักที่เรียกว่าด้วยเมตตากากรุณาที่ยังทำอยู่
ยังเป็นเมตตากากรุณาที่มาจากความยึดมั่นถือมั่นว่าตัวตน นี่
ฟังดูให้ดี เมตตากากรุณานั้นมาจากตัวตนก็มี มาจากอวิชชา
น้อยๆก็มี เมตตากากรุณาที่มาจากปัญญาอันสูงสุด ไม่เกี่ยวกับ
ตัวตน เช่น เมตตากากรุณาของพระพุทธองค์ พระพุทธองค์
ไม่มีตัวตน ไม่มีอวิชชา อะไรก็มีเมตตา ก็เรียกว่าเมตตา
เหมือนกัน แต่เมตตาอย่างนี้ไม่เป็นปัญหา ไม่รวมอยู่ใน
ข้อนี้ที่ว่า มีความรักแล้วก็เป็นทุกข์ ถ้ามันเป็นเมตตา
กากรุณาที่ยังมีตัวตนมันยังมีอวิชชาที่ทำให้เห็นว่าตัวตน แล้ว
ก็เห็นแก่ตัวตน แล้วก็รักเพราะเหตุความเห็นแก่ตัวตน
อย่างนี้ยังเป็นทุกข์

แม้แต่แม่จะรักลูก ลูกจะรักแม่ รักเพื่อรักอะไรต่างๆ
ผู้มีพระคุณอะไรก็ตาม มันยังเป็นความรัก แล้วก็ยังเป็น
โรคทางวิญญาณอยู่ด้วยกันทั้งนั้น แล้วมันสบายก็มาน้อย
เป็นทุกข์ก็มาน้อย ขอให้ลองคิดดูมันเกิดเมื่อไรก็ได้ ที่ไหน
ก็ได้ เท่าไรก็ได้ อย่างไรก็ได้

๒. ความโกรธ

ที่นี้ในทางตรงกันข้าม พอเกิดโกรธขึ้นมาก็เป็นไฟละ แล้วมันไปเก็บๆเอาความโกรธไว้เป็นความอาฆาตพยาบาท แล้วมันก็ยังยึดเยื้อ มันก็เป็นโรคฝ่ายไฟโทสะ (อ่านรายละเอียดเรื่องนี้ใน เก็บความโกรธใส่ถังฉาง)

๓. ความเกลียด

ที่นี้ ความเกลียด นี้ก็ลำบาก ถ้าไม่ถูกใจมันก็เกลียด บางทีมันก็ไม่ใช่เรื่องอะไรของเรา แต่ว่ามันไม่ถูกใจ ไม่ถูกแก่ความรู้สึกก็เกลียด มันอาจจะโง่มาก ไปเกลียดอย่างไม่มีความเหตุผล มีตัวมีตนอะไร ถ้าไปดูก็ไปดูหนังตะลุงอะไรก็ได้ มันเกิดมีทะเลาะวิวาทกันระหว่างพวกมนุษย์กับยักษ์ พอมีการทะเลาะวิวาทกันระหว่างมนุษย์กับยักษ์ เรามันก็พลอยเกลียดยักษ์ เข้าข้างมนุษย์ นี่ความเกลียดมันเกิดได้ง่ายๆ อย่างนี้ หรือแม้ความเกลียดของน่าเกลียดน่าชังอย่างนี้ ของสกปรก น่าเหม็น ซากศพ นี่มันก็มีทุกข์

มีความเกลียดที่ไหน มันก็มีทุกข์เสียบแทงจิตใจ ที่นั่น ไม่มีความเกลียดอะไรสบายกว่า ไม่รู้สึกลำบากเกลียด รู้สึกว่ามันเช่นนั้นเอง มันธรรมดาเช่นนั้นเอง ไม่ใช่ซากผี

ซากศพเน่าเหม็นอะไร มันก็เช่นนั้นเอง ไม่ต้องไปเกลียดมัน
ให้ลำบาก มันก็อดไม่ได้ เห็นเขาทะเลาะกันอย่างนี้ มันก็
มักจะเข้าข้างอีกฝ่ายหนึ่งแหละ มันก็เกลียดฝ่ายที่เราไม่ชอบ
ไม่พอใจ เพียงแต่ไม่ถูกหูถูกตาก็เกลียดเสียแล้ว ไม่อยาก
จะให้เห็นหน้า แล้วมันก็เกลียดเสียแล้ว มันก็เป็นโรคทาง
วิญญาณ

๔. ความกลัว

ที่นี่ ความกลัว มันก็เป็นสัญชาตญาณอันหนึ่งที่กลัว
สิ่งที่น่ากลัวติดมาแต่ในท้อง แต่พอเกิดมาจากท้องแม่แล้ว
มันก็ถูกสอนให้กลัวยิ่งขึ้นไปอีก ให้ยิ่งยิ่งขึ้นไปอีก เพราะ
มันเป็นอุบายอันหนึ่งที่จะควบคุมเด็ก ก็หลอกให้เด็กกลัวนั้น
กลัวนี้ กลัวจิ้งจก กลัวตุ๊กแก กลัวผี กลัวอะไรต่างๆ ซึ่ง
เป็นเรื่องไม่จริงทั้งนั้นแหละ มันก็เลยกลัวมากเกินไปเหตุ
กระทั่งกลัวผี

ถ้าพูดถึงกลัวผีแล้ว คนก็สู้หมาก็ไม่ได้ เพราะว่าหมา
มันไม่กลัวผี ไม่มีปัญหาเรื่องกลัวผี แต่ว่าคนเรานี่มันถูก
หลอกให้กลัวผี กลัวอะไรเสียอย่างแน่นแฟ้น ทนแน่น
ช่วยไม่ได้ มันก็มีปัญหา ถ้าเด็กๆอย่างถูกสอนให้กลัวมาก

เหมือนที่สอนๆกันอยู่ ปัญหาาก็จะไม่ค่อยมี เต็มวัยนี้พอเด็ก
มันรู้ประสีประสา ผู้ใหญ่ก็ทำท่ากลัวนั่นกลัวนี่ ทำท่าให้ดู
กลัวนั่นกลัวนี่ มันก็มีประโยชน์อยู่เหมือนกันนะที่กลัวนะ
มันจะได้ไม่ไปทำสิ่งที่อันตราย แต่ว่ามันกลัวเกินกว่าเหตุ
แล้วมันก็เป็นเรื่องทำลายความสงบสุข ว่าไงดี มันทำลาย
ความสงบสุขเรื่องความกลัว สู้ความกล้าที่ถูกต้องไม่ได้
ความกลัวนี่มันเป็นความไม่รู้มากกว่า ความกล้านี้บางทีก็
บ้าบิ่น กล้าเพราะไม่รู้ก็มีเหมือนกัน แต่ยังดีกว่า ความกลัว
เป็นโรคทางวิญญาน เต็มวัยนี้ก็มี ความกลัวกันอยู่ทั่วโลก
กลัวระเบิดปรมาณู กลัวโลกจะวินาศ กลัวอะไรหลายอย่าง
ที่ว่กันไปทั่วโลกเลย

๕. ความตื่นเต้น

ที่นี้ ความตื่นเต้น คืออยู่ปกติไม่ได้ ต้องตื่นเต้น ถ้า
เขามาทำตลกให้ดูก็อดหัวเราะไม่ได้ ทั้งที่รู้ว่าเขาแกล้งทำตลก
คนที่ดูตลกมันก็อดหัวเราะไม่ได้ เพราะมันโง่ มันมีความ
ตื่นเต้นๆ ยิ่งสิ่งนั้นมันประหลาดด้วยแล้ว มันก็ยิ่งอดไม่ได้
มันยิ่งต้องตื่นเต้น ไปดูกีฬาที่น่าตื่นเต้นก็ต้องดูด้วยความโง่
คือต้องมีความตื่นเต้นจึงจะสนุก ถ้าไม่ตื่นเต้นมันก็ไม่สนุก

ไปดูของที่นำตื่นตื่น เช่น กายกรรมมาจากเมืองจีน เรียกว่ากายกรรมกวางเจา นี้อู๋เข้าไปแล้วมันก็นำตื่นตื่นจริง เหมือนกัน ใครเคยไปดูแล้วก็รู้อาเองว่ามันนำตื่นตื่น เพราะความโง่ของเราว่ามันเช่นนั้นเอง เมื่อมันฝึกเข้าๆมันก็แสดงได้เช่นนั้นเอง ไม่ต้องตื่นตื่น แต่มันก็อดไม่ได้ แล้วไปดูของแปลกที่ทำให้เกิดความตื่นตื่น

มีคนไปเที่ยวกัน เที่ยวที่นั่น เที่ยวที่นี่ ไปเกาะสมุย ไปเกาะพีพี ไปเกาะอะไรต่างๆ และที่นี้ด้วย มาแวะที่นี้ก็ถามไปไหนมา ก็ไปดู ไปดูที่นั่น นี่เป็นผลของความโง่ที่มันตื่นตื่น ทำให้ต้องไปดู ไปดูแล้วมันก็ตื่นตื่นๆ กลับมาก็ได้แต่ความตื่นตื่นๆ มันจะปกติไม่ได้ มันต้องตื่นตื่น นี่ก็เป็นโรคทางวิญญาณ ตื่นตื่นเวลาจะมีเพลงหรือมีจำอวด มียี่เกอะไรมาแสดงที่ตลาดนี้คนก็ไปกันทั้งบ้าน ให้ลูกกุญแจอยู่เฝ้าเรือน ไปดูเพลงที่ตลาดได้ แต่ถ้าว่าบอกมาฟังเทศน์ที่วัดก็ไม่มีคน อยู่เรือนหมด คนอยู่เรือนหมด...เฝ้าบ้าน ถ้าไปดูสิ่งที่นำตื่นตื่น มีลูกกุญแจอยู่เรือน ไม่มีคนอยู่เรือน คิดดูเถอะความตื่นตื่นนี้มันมีอิทธิพล มีอำนาจมากมายเหลือเกินที่จะดึงให้คนไปที่ไหนๆก็ได้

ต้องขออวดดีสักหน่อยว่า เตี้ยวันนี้เอาตมาไม่สู้จะตื่นตื่นแล้ว ตัวเองนะ ก่อนนี้อยากจะไปเมืองนอกเมืองนา ไปดูที่

แปลกประหลาด ที่ได้อ่านได้ยินได้ฟัง อยากจะไปดู อยากจะไปเห็น พอมาศึกษาธรรมชาติมานานๆเข้า บอก...โอ้! โอ้ ความงังไวย มันมีอะไรที่ไหนแปลกประหลาดล่ะ มันไม่มีอะไรแปลกประหลาด มันเป็นอิทัปปัจจยตาทั้งนั้นเลย ไม่ว่าจะชนิดไหน ต่อให้ไปเมืองเทวดามันก็ไม่แปลกประหลาด มันก็เป็นอิทัปปัจจยตา มันเลยไม่ตื่นเต้น

เดี๋ยวนี้ใครจะมาออกเงินให้หมด พาไปเที่ยวเมืองนอก ไปดูของแปลกประหลาด ก็บอกว่าไม่ไปหรอก ขอทีเถอะ อย่าต้องไป ไม่อยากจะทำที่เรียกว่ายกกระดูก ไม่อยากจะทำกระดูก ไม่ต้องไป ไม่ต้องไปที่ไหน ขอนอนอยู่ที่นี้ ไม่ต้องไปหรอก นี่เพราะว่าความตื่นเต้นมันลดลงไป ถ้าความตื่นเต้นมันมีมาก ใครพูดอะไรที่ไหนก็ไปแหละ เสียสตางค์เองแหละ ไม่ต้องมีใครมาเสียสตางค์ให้ ให้มันไปดูของแปลกไปเมืองนอกเมืองนา เดี่ยวนี้ไม่มีอะไรหรอก ต่อให้ใครมาชวนไปโลกพระจันทร์ก็ไม่ไป ออกคาร์ถ คำเรือ คำพาหนะ ให้หมดก็ไม่ไปหรอก มันบ้านี้ มันโง่งนี่ เป็นโรคตื่นเต้น แล้วก็ เป็นโรคชนิดหนึ่ง

๖. - ๗. ความวิตกกังวลและอาลัยอาวรณ์

ที่นี้มันก็มีโรควิตกกังวล นี่มันเป็นเรื่องอนาคต วิตกไปว่าจะเป็นอย่างนั้น จะเป็นอย่างนี้ ใครไม่วิตกกังวล ใครนอนหลับสนิททันที ไม่วิตกเกี่ยวกับอนาคตบ้าง

ความวิตกนี้คู่กันกับอาลัยอาวรณ์ นี่ เป็นเรื่องอดีตที่ผ่านมาแล้ว มันยังอาลัยอาวรณ์ วิตกกังวลมันก็เป็นเรื่องอนาคตข้างหน้า อาลัยอาวรณ์ก็เป็นเรื่องอดีตข้างหลัง ใครบ้างไม่เป็นโรคนี้ ใครนอนลงแล้วหลับสนิททันทีบ้าง มันก็ต้องมีอาลัยที่นั่นที่นี้ อาวรณ์ที่นั่นที่นี้ แล้วโดยเฉพาะถ้ามันเป็นเรื่องรุนแรงแล้วมันจะเป็นจะตาย ลูกมันจะตกน้ำตาย ลูกมันจะถูกรถทับตาย นี่พ่อแม่มันก็หายใจไม่เป็นสุขอยู่ที่บ้าน หรือว่าถ้าลูกมันได้ตายไปจริงๆ มันก็อาลัยอาวรณ์ ร้องไห้ร้องไห้อยู่หลายวันหลายเดือน นี่มันเป็นโรคอาลัยอาวรณ์ โรคทางจิต โรคทางวิญญาณ

๘. ความอิจฉาริษยา

ที่นี้มันโรคอิจฉาริษยา นี้อย่าเข้าใจว่าเป็นเรื่องง่ายๆ อิจฉาริษยานี้มันโรคเล็กในวิญญาณเหมือนกัน เป็นโรคทางสัญชาตญาณเหมือนกัน ไม่อย่างนั้นแล้วเด็กเล็กๆมันก็

ไม่อิงฉันท์อิงฉันท้องมันไปได้หรอก ตัวเล็กๆนะมันอิงฉันท์เป็นแล้ว เพราะมันติดมาแต่ในสันดาน อิงฉันท์ริษยาเป็นโรคของสัญชาติญาณ เพียงเขาดีกว่าเราเท่านั้นแหละ ถ้าใครสวยกว่าตัวแล้วอิงฉันท์ทั้งนั้นแหละ ไม่ต้องมีเรื่องอะไรเพียงแต่เขาสวยกว่าตัวมันก็อิงฉันท์ โรคอิงฉันท์ริษยามันไม่มีเหตุผลอะไรมากมาย แล้วมันก็กัดหัวใจก็มากน้อย

โรคอิงฉันท์ริษยานี้มันกัดหัวใจก็มากน้อย ขอให้ลองคิดดู ถ้าเป็นเรื่องร้ายสวยกว่า ดีกว่า มีอำนาจวาสนากว่า แล้วมันก็อิงฉันท์ริษยาๆ เดี่ยวนี้มันก็เป็นเรื่องอิงฉันท์กันระหว่างประเทศต่างๆนานา มันจะแย่งกันครองโลก มันอิงฉันท์ริษยากัน มันก็คิดจะล้างผลาญกัน โรคอิงฉันท์ริษยานี้แหละมันจะทำให้โลกวิनाศ “อิงฉันท์ โลกนาสียา...ความริษยา เป็นเครื่องทำโลกให้ฉิบหาย”

คอยดู ถ้ามันระงับความอิงฉันท์ไม่ได้แล้ว มันก็ใช้อาวุธมหาประลัย นิวเคลียร์อะไรกันขึ้นมา มันก็วินาศเท่านั้น เพราะโรคอิงฉันท์ริษยา แต่เดี๋ยวนี้อิงฉันท์กันทั่วไป อยู่ที่บ้านที่เรือนนี้มันก็อิงฉันท์เสียแล้ว ถ้าเห็นว่าพริก มะเขือ มะละกอ หมา ก ล้ม ของเขาเป็นลูกดอกกว่าของเรา ก็อิงฉันท์เสียแล้ว เพียงเท่านั้นมันก็อิงฉันท์เสียแล้ว เป็นเรื่องธรรมดาสามัญที่สุด บางทีไม่ได้เป็นเรื่องอะไรกันก็อยากให้เป็น

ฉิบหาย เพราะมันเป็นคู่แข่งคู่แข่งกัน อยากให้ไฟไหม้บ้านเพื่อน น้ำท่วมบ้านเพื่อน อย่ามาท่วมบ้านกู นี่คือนิอิจฉริชยา เป็นโรคทางวิญญาณอย่างนี้ ถ้าไม่มีจะดีไหม

๙. ความหวง

ความหวง นี่ก็เป็นเรื่องเป็นไปได้ กระทั่งชนิดวิตกกังวล คือหวงล่วงหน้า ไม่ทันมีเรื่องมีราวก็หวงไว้ล่วงหน้า ยิ่งกว่ามดแดง มดแดงมันหวงเพราะมีสิ่งที่จะหวง แต่คนนี่ไม่ต้องมีวัตถุข้าวของมันก็หวงไว้ล่วงหน้า ตั้งแต่ว่ามะม่วงยังไม่ออกลูกมันก็หวงไว้ล่วงหน้า ว่ามันออกมาจะไม่ให้ใครหกรอก มันก็หวงไว้ล่วงหน้าอย่างนี้ก็ได้ เป็นความหวงหวงแทน มัจฉริยะ แปลว่า หวงแทน หวงเงินหวงทอง หวงข้าวหวงของ หวงความดี กลัวว่าคนอื่นจะดีเท่าตัวก็ไม่อยากจะทำให้คนอื่นดีขึ้นมา ก็หวงความดี ก็ปิดความรู้ มีความรู้อะไรก็ไม่อยากจะทำให้เพื่อนรู้ หวงเสียนี้

๑๐. ความหึง

ถ้ามันเป็นในวงแคบเข้ามา เข้มขันเข้ามา มันก็เป็นความหึง ความหึงนี้รู้กันแล้วไม่ต้องอธิบายหรอก ความหึง

นี่มันกัดหัวใจเท่าไร คนหิ่งหู่ดีไม่ต้องพูดก็ได้...กัดหัวใจก็
มากน้อย คนที่หิ่งเป็นหรือหิ่งอยู่มันรู้ดี ความหวังความหิ่ง
อันนี้ก็โรครทางวิญญาน

๑๑. ความติดยึดของคู่

ความยึดในของคู่ อันนี้ลึกละเอียด ติดยึดในของ
เป็นคู่ๆ ทำให้เกิดความอยากขึ้นมาสองทาง คือทางบวก
และทางลบ ทางบวก อยากจะได้ อยากจะเอา อยากจะมี
อยากจะเป็น อยากจะยึดครอง ทางลบ ก็ตรงกันข้าม
อยากไม่มีไม่เป็น อยากจะฆ่าเสีย อยากจะทำลายเสีย
อยากจะไปให้พ้นเสีย คือยินร้าย มีสิ่งที่น่ายินดีก็ยินดี
หลงไหล มีสิ่งที่น่ายินร้ายก็ยินร้าย มันปกติอยู่ไม่ได้
อย่างนี้ก็เรียกว่า บวกหรือลบ เป็นภาษาวិทยาศาสตร์
บวกนะคือต้องการ ลบนะคือไม่ต้องการ มีบวก มีลบ
เมื่อมีสิ่งมากระทบทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ

ฟังให้ดี ถ้ามีสิ่งมากระทบตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ
เกิดเวทนาขึ้นมาแล้ว จะมีความรู้สึกไม่เป็นบวกก็เป็นลบ
ถ้าเวทนานั้นถูกใจก็รับเอา ยินดี หวังแทน...เป็นบวก ถ้า
ไม่ถูกใจมันก็เป็นลบ เกลียด โกรธ อยากจะฆ่า อยาก

จะทำลาย นี่เรื่องเป็นบวกเป็นลบ ยินดียินร้าย พุๆแพๆ
นี่เป็นเรื่องเป็นของคู่ๆ เป็นธรรมดา ถ้ารักก็ชอบ ขาดทุน
ก็ไม่ชอบ ได้เปรียบก็ชอบ เสียเปรียบก็ไม่ชอบ ชนะก็ชอบ
แพ้ก็ไม่ชอบ มันก็เป็นคู่ๆ ไม่รู้จักก็ร้อยคู่ เป็นคนที่ติด
อยู่ในความหมายของสิ่งที่เป็นคู่ มีจิตใจไม่ปกติ ไม่เป็น
อุเบกขา มันก็เป็นทุกข์ มันก็หวังด้วย ความเป็นบวกก็หวัง
หวังยิ่งกว่าหวังสิ่งใด เหมือนกับคนหวังสวรรค์ ก็หวังจน
หมดหัวใจ หวังจนตาย หรือว่าถ้าเกลียดนรก ก็เอามา
เกลียดดกแล้วจนไม่มีความสุข ถ้าไม่ต้องเกลียด ไม่ต้องรัก
ไม่ต้องหวังอะไร มันไม่ดีกว่าหรือ

ที่จริงความเป็นคู่นี้เป็นเหตุให้เกิดความเห็นแก่ตัว ที่
มันน่ารักก็เกิดตัวกูที่จะรักขึ้นมาทันที ที่มันน่าโกรธ ไม่น่ารัก
ก็เกิดตัวกูที่ไม่รักขึ้นมาทันที ตัวกูไม่ได้เกิดอยู่ตลอดเวลา
หรอก แต่เมื่อมีสิ่งที่มาครอบงำใจรุนแรง เช่น ความอร่อย
สวยงามอะไรครอบงำใจ ก็เกิดตัวกูที่น่ารัก ที่จะเอาขึ้นมา
ถ้าว่ามันไม่อร่อย ไม่สวย ไม่งาม ไม่น่าปรารถนา ก็เกิด
ตัวกูที่เกลียดโกรธขึ้นมา ตัวกูมันเพิ่งเกิดเมื่อมีอารมณ์
อย่างนี้เข้ามา ถ้าไม่มีอารมณ์อย่างนี้จิตมันก็ปกติ มันก็
นอนหลับ พอมีอารมณ์แรงๆเข้ามาทางบวก ก็เกิดเป็นตัวกู
ฝ่ายบวก อารมณ์แรงๆฝ่ายลบเข้ามา ก็เกิดตัวกูฝ่ายลบ นี่

ก็เรียกเป็นของคู่ๆ เป็นดีเป็นชั่วก็ได้ แต่ว่าดีชนิดที่มันบ้าได้
หลงได้ เมาได้ บ้าดี เมาดี หลงดี นี่มันก็คือไฟชนิดหนึ่ง
ชั่วก็เหมือนกัน หลงเข้ามันก็วินาศทั้งนั้น สุขก็เถอะ บ้าสุข
เมาสุข หลงสุข ก็ไม่มีความสุขหรอก

ที่นี้ ความติดยึดนี้มันก็สูงขึ้นมาถึงบุญ : ลองบำบุญซี
บำบุญ เมาบุญ หลงบุญ จะไม่มีแผ่นดินอยู่ ฉะนั้นอย่า
หลงของเป็นคู่เลย อยู่เป็นปกติตรงกลางดีกว่า พุดแล้วมัน
จะไม่มีใครชอบหรอก เมื่อไม่เอาจนรักแล้วก็อย่าเอาสวรรค์เลย
มันบ้าเท่าๆกันแหละ เมื่อไม่อยากได้นรกแล้ว ก็อย่าอยาก
ได้สวรรค์เลย มันบ้าๆบอๆพๆกันแหละ ต้องการพระ
นิพพานเกิด ไม่บวกไม่ลบ สวรรค์เป็นบวก นรกเป็นลบ
พระนิพพานไม่เป็นบวก ไม่เป็นลบ เพราะมันไม่อยู่เป็นคู่
มันอยู่นอกคู่หรือเหนือคู่ แต่คนเราก็มีจิตใจติดอยู่ในของ
เป็นคู่ๆ อย่างนี้เรียกว่าเป็นโรคทางวิญญาณ

โรคร้ายกาจทางวิญญาณ ทรมานจิตใจที่สุด ที่รักก็
ทำให้ลำบากเพราะรัก ที่เกลียด ที่น่าเกลียด ที่น่าชัง ก็
ทำให้ลำบากเพราะเกลียด ที่น่าเกลียด ที่น่าชัง อยู่ใน
กองเพลิงแหละ อย่ามีรัก อย่ามีชัง ไม่มีบวก ไม่มีลบ
นั้นแหละก็จะสบาย นี่เรียกว่าเป็นโรคหลงในของที่เป็นคู่
ได้หรือเสียนี้มันก็เป็นคู่หนึ่ง ตรงกันข้ามบ้าได้ หลงได้
กลัวเสีย กลัวอะไรกันอยู่ตลอดเวลา ทรมานจิตใจด้วย

เรื่องได้เรื่องเสียตลอดเวลา ขยายออกไปเป็นวิตกกังวล วิตกกังวลนอนไม่หลับ วิตกกังวลนานๆเข้าก็เป็นโรคกระเพาะ โรคมีแผลในกระเพาะใหญ่โตไปเลย

ขอให้เรารู้ว่า เรื่องความรู้สึกที่เป็นบวกเป็นลบนี้ มันร้ายกาจที่สุดเลย อย่าไปบวกไปลบกับมัน ปกติๆนะ หมายความว่าไม่เป็นบวกไม่เป็นลบ ถ้าว่ามันมีความเป็นบวกขึ้นมาแล้ว มันก็หลอกให้รักแหละ ถ้ามีความเป็นลบขึ้นมา มันก็หลอกให้เกลียดให้กลัวแหละ ขอให้เข้าใจไว้อย่างนี้

๑๒. ความสงสัย

ที่นี้ตัวอย่างข้อสุดท้ายอีกสักข้อหนึ่งก็ว่า ความสงสัย คำว่าความสงสัยนี่ก็คือความไม่แน่ใจ หรือความไม่มีศรัทธาก็ได้ ไม่มีศรัทธามันก็ไม่แน่ใจ มันก็สงสัย ถ้าไม่แน่ใจว่า เราได้ทำถูกต้องแล้ว ครบถ้วนแล้ว ปลอดภัยแล้ว มันก็ต้องเป็นวิตกกังวลอยู่อย่างนั้นแหละ เรื่องละกิเลสเป็นพระนิพพานก็เหมือนกัน มันยังไม่แน่ใจ มันยังสงสัยอยู่ว่าเรายังทำไว้ไม่พอ ยังจะต้องไปตกนรกเล่นสักพักหนึ่ง ใครบ้างล่ะที่มันแน่ใจได้ก็มีบุญมาก ใครที่แน่ใจได้ไม่มีความสงสัยในข้อนี้แล้วก็นับว่ามีบุญมาก ถ้ายังสงสัยไม่แน่ใจอยู่ ก็ยังเป็นโรคทางวิญญาณ

เป็นโรคทางวิญญาณเพราะขาดธรรมะ

ขอให้จำไว้ดีๆเถอะ นี่มันเป็นเรื่องทดสอบ ทดสอบว่ามีธรรมะหรือไม่ มีธรรมะเครื่องดับทุกข์เพียงพอแล้วหรือยัง อาการของโรคทางวิญญาณนั้นมีมากละ ถ้าจะแจกกันแล้วมีมากหลายสิบอย่าง แต่เอาอย่างๆที่เข้มๆ ช้นๆ เห็นได้ง่ายมาพูดให้ฟัง พอเป็นตัวอย่างสำหรับศึกษาต่อไปว่า

ความรัก ก็เป็นโรคทางวิญญาณ ความโกรธ ก็เป็นโรคทางวิญญาณ ความเกลียด ก็เป็นโรคทางวิญญาณ ความกลัว ก็เป็นโรคทางวิญญาณ ความตื่นตื่นสงบอารมณ์ไว้ไม่ได้ ก็เป็นโรคทางวิญญาณ ความวิตกกังวลในอนาคต ก็เป็นโรคทางวิญญาณ ความอาลัยอาวรณ์ในอดีต ก็เป็นโรคทางวิญญาณ ความอิจฉาริษยา ก็เป็นโรคทางวิญญาณ ความหวง ก็เป็นโรคทางวิญญาณ ความหึง ก็เป็นโรคทางวิญญาณ ความหลงใหลในของเป็นคู่ ดึงซ้ายดึงขวาอยู่ไม่หยุดหย่อน นี่ก็เป็นโรคทางวิญญาณ ความสงสัย ไม่มี ความแน่ใจว่าปลอดภัยแล้ว แน่ใจว่าหลุดพ้นได้แล้ว ก็เป็นโรคทางวิญญาณ ทรมานใจ เห็นได้หรือยังว่ามันเป็นโรคทางวิญญาณ เป็นได้ติดต่อกันทุกลมหายใจเข้าออกได้ ส่วนโรคทางกายนะ บางที่ตั้งเดือนหนึ่งก็ไม่ได้เป็นอะไรเลย แต่

โรคทางวิญญาณนี้ในวันหนึ่งเท่านั้นมันจะเป็นเสียตั้งสิบอย่าง ยี่สิบอย่างร้อยอย่างก็ได้ ถ้ามันเก่ง ความคิดที่มันคิดปกติ ไปผิดหลักธรรมะไปเท่านั้นแหละ มันก็เป็นโรคทางวิญญาณ เราการรักษาโรคทางวิญญาณนั้นแหละ มันจึงจะหมดโรค หรือจึงจะปลอดโรค

ยาแก้โรคทางวิญญาณ

ที่นี้ก็จะพูดกันถึงยาแก้โรคทางวิญญาณ พิมพ์แจกกัน ไปหลายพันหลายหมื่นฉบับแล้ว จะได้ผลคุ้มค่าหรือยังก็ ไม่ทราบ จะบอกชื่อตัวยาหรือเครื่องยาเสียก่อน

ต้น "ไม่รู้ -	ไม่ชี้"	นี่เอาเปลือก
ต้น "ช่างหัวมัน"	นั่นเลือก	เอาแก่นแข็ง
"อย่างนั้นเอง"	เอาแต่ราก	ฤทธิ์มันแรง
ต้น "ไม่มีกู-ของกู"	นี่แสวง	เอาแต่ใบ
ต้น "ไม่น่าเอา-	ไม่น่าเป็น"	เพื่อนเอาดอก
"ตายก่อนตาย"	เลือกออก	ลูกใหญ่ๆ
หกอย่างนี้	อย่างละซัง	ตั้งเกณฑ์ไว้
"ดับไม่เหลือ"	สิ่งสุดท้าย	ใช้เมล็ดมัน

หนักหกซั้ง	เท่ากับ	ยาทั้งหลาย
เคล้ากันไป	เสกคาถา	ที่อาถรรพ์
“สพเพ ธมมา	นาลิ อภินิเวสยา”	อัน
เป็นธรรมชั้น	ทฤทัย	ในพุทธานาม

จัดลงหม้อ	ใส่น้ำ	พอท่วมยา
เคี้ยวไฟกล้ำ	เหลือได้	หนึ่งในสาม
หนึ่งช้อนชา	สามเวลา	พยายาม
กินเพื่อความ	หมดสรรพโรค	เป็นโลกอุดร ฯ

ยานี้ต้องการเครื่องยา ๗ อย่าง คือ

เปลือกต้น “ไม่รู้ไม้ชี้” แล้วก็แก่นต้น “ช่างหัวมัน”
 แล้วก็รากต้น “อย่างนั้นเอง” แล้วก็ใบต้นที่ว่า “ไม่มีตัวกู
 ของกู” แล้วก็ดอกต้น “ไม่น่าเอาหน้าเป็น” แล้วก็ลูกต้นของ
 “ตายเสียก่อนตาย” แล้วก็เมล็ดต้น “ดับไม่เหลือ” ๖ อย่าง
 แรกเอาอย่างละ ๑ ซัง อย่างสุดท้าย “ดับไม่เหลือ” นี้สำคัญ
 มาก เอา ๖ ซัง เท่ากับสิ่งอื่นรวมกัน เรียกว่าเท่ายาทั้งหลาย
 รวมกันแล้วก็ เป็น ๑๒ ซัง ก็ใส่หม้อใส่น้ำต้มให้เหลือ ๑
 ใน ๓ กิน ๓ เวลา ครั้งละหนึ่งช้อนชาเรื่อยๆไป ก็จะหมดโรค
 หมดสรรพโรคเป็นโลกอุดร อยู่เหนือโลก เหนือโลกซึ่งเป็นโรค

เครื่องยาหาได้ที่ในตัวเอง

จะต้องรู้จักเครื่องยา มีคนมาถามเหมือนกัน ถาม
อาตมาว่าเครื่องยานี้จะไปซื้อที่ไหน ไปซื้อที่ร้านไหน อาตมา
ก็ตอบไม่ถูก งงเหมือนกัน เครื่องยาเหล่านี้มันคงไม่มีที่
ร้านไหนขายหรอก แล้วที่ในป่าในทุ่งในนาที่มันก็คงจะไม่มี
มันก็ต้องหาในตัวคน ในตัวคุณเอง ที่กาย วาจา ใจของคุณ
ในชีวิตของคุณ ก็หาเครื่องยานี้ดูสิ

๑. ไม่รู้ไม่ชี้

ไม่รู้ไม่ชี้ๆ ก็อย่าไปจู้จี้อะไรให้มันมากนัก อย่าไปจู้จี้
อะไรให้มันเกินไป อย่าจู้จี้พิถีพิถันนั้นนี่มากเกินไป ไม่มี
เรื่องก็ทำให้มันมีเรื่อง เรื่องมันน้อยก็ไปทำให้เรื่องมันมาก
นั้นนะเรียกว่ามันรู้มันชี้มากเกินไป

มันวิตกกังวลไม่เข้าเรื่อง อาลัยอารมณ์ไม่เข้าเรื่อง นี่รู้จัก
ไม่รู้ไม่ชี้เสียบ้าง ที่มันควรจะไม่รู้ไม่ชี้ได้ก็อย่าไปรู้ไปชี้กะมัน
คนแก่ๆเขาว่า จู้จี้พิถีพิถันมากจะเป็นโรค นี่ต้องรู้จักไม่รู้
ไม่ชี้กันเสียบ้าง บางอย่างแก้งทำหูหนวกตาบอดเสียดีกว่า
นี่ไม่รู้ไม่ชี้

๒. ช่างหัวมัน

แล้วก็ ช่างหัวมัน ช่างหัวมันคือรู้ว่าทุกอย่างมันต้องเป็นไปตามกฎอิทัปปัจจยตา กฎอิทัปปัจจยตา ปฏิจจสมุปบาท มันมีของมันอย่างนั้น เราจะไม่ให้มันเป็นอย่างนั้น ให้มันไปตามความต้องการของเรา มันก็ไม่ได้ เมื่อมันต้องเป็นไปตามกรรม หรือต้องเป็นไปตามกฎอิทัปปัจจยตา ก็ช่างหัวมันก็ได้ในทีไรจะช่างหัวมัน

แต่มีข้อยกเว้น บางเรื่องช่างหัวมันไม่ได้ ชีกระจ่าง เขาเอาเครื่องชั่งมาวาง แล้วเอาหัวมันมาวางไว้บนเครื่องชั่ง เพื่อจะให้เกิดความหมายว่า “ชั่งหัวมัน” ชั่งหัวมันอย่างนี้ คุณเอาไปทำยาไม่ได้หรอก เครื่องชั่งกับหัวมันนี้คุณเอาไปทำยาไม่ได้ จะต้องรู้จักทำจิตใจอย่าให้มันเป็นทุกข์ มันรู้มันชี้ มันจู้จี้ มันจริงจังไปเสียหมด

ช่างหัวมันนี้มีคำกลอนที่เขียนไว้นานแล้วว่า :

จงยีนกราน	สลัดทั่ว	ช่างหัวมัน
ถ้าเรื่องนั้น	นั่นเป็นเหตุ	แห่งทุกข์หนา
อย่าสำออย	ตะบอยจัด	ไว้อัตรา
ตัวกุกล้า	ขึ้นเรื่อยไป	อัดใจตาย

เรื่องนั้นนิด	เรื่องนี้หน่อย	ลอยมาเอง
ไปบวกเบ่ง	ให้เห็นว่า	จะฉิบหาย
เรื่องเล็กน้อย	ตะบอยเห็น	เป็นมากมาย
แต่ละราย	รีบเขวี้ยงขว้าง	ช่างหัวมัน

เมื่อตัวกู	ลู่หลุบ	ลงเท่าไร
จะเยือกเย็น	ลงไป	ได้เท่านั้น
รอดตัวได้	เพราะรู้ใช้	“ช่างหัวมัน”
จงพากัน	หัดใช้	ไว้ทุกคนฯ

หัดใช้ความคิดเรื่องช่างหัวมันนี้ไว้พอสมควร ให้รู้จักช่างหัวมัน ช่างหัวมันนี้ตัดออกไปเสียได้ตามสมควร ถ้ามันเป็นเรื่องที่ว่า มันเป็นไปตามธรรมดาตามกฎอิทัปปัจจยตา

ที่นี้อีกทางหนึ่ง ตรงกันข้าม อย่าช่างหัวมันฯ ถ้ามันเป็นเรื่องที่จะต้องช่วย จะต้องแก้ไขแล้วนี่ อย่าช่างหัวมันก็เลยมีคำกลอนที่ตรงข้ามว่า

อย่าบ้าบิ่น	มัวแต่อ้าง	ช่างหัวมัน
ถ้าเรื่องนั้น	เกี่ยวกับเพื่อน	มนุษย์หนา
ต้องเอื้อเพื่อ	ปฏิบัติ	เต็มอัตรา
โดยถือว่า	เป็นเพื่อนเกิด	แก่เจ็บตาย

การช่วยเพื่อน	เหมือนช่วย	ตัวเราเอง
เมื่อจิตพัง	เลี้ยงช่วย	ทวยสหาย
ย่อมลดความ	เห็นแก่ตัว	ลงมากมาย
ทุกทุกสาย	อย่าเขวี้ยงขว้าง	ช่างหัวมัน

เห็นแก่ตัว	บางเบา	ลงเท่าไร
ยิ่งเข้าใกล้	พระนิพพาน	เห็นปานนั้น
รอดตัวได้	เพราะไม่มัว	ช่างหัวมัน
จงพากัน	ใคร่ครวญ	ถ้วนทุกคน ฯ

ช่างหัวมันนะมันต้องใช้ในกรณีที่ควรช่างหัวมัน แต่
ถ้าในการบำเพ็ญประโยชน์ผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่นอย่างนี้แล้ว
ก็ไม่ช่างหัวมัน นี่มันจะทำให้เราเป็นทุกข์ยุ่งยากลำบาก
รำคาญหยุมหยิมๆ ไปเสียหมดนี้ ช่างหัวมันเสียบ้าง รู้จัก
ช่างหัวมันทิ้งไปเสียบ้าง ก็ได้เครื่องยามา

๓. เช่นนั่นเอง

ที่นี้ก็มาถึง เช่นนั่นเอง ความเจ็บไข้มันก็มีตามธรรมชาติ
ความเกิด ความแก่ ความเจ็บ ความตาย มันก็มีตามธรรมชาติ
ความวิบัติที่เราไม่คิดไม่หวังมันก็ตามธรรมชาติ เราจึงเห็นว่า
มันเป็นเช่นนั้นเอง อย่างที่กล่าวมาแล้วว่า ดีชั่ว บุญบาป

บวกลบ นี่ก็เป็นเช่นนั้นเอง บุญมันก็ทำให้เวียนว่าย บาปมันก็ทำให้เวียนว่าย ให้เวียนว่ายไปในวัฏฏสงสาร ต้องพ้นบุญพ้นบาป ให้เห็นว่ามันเช่นนั้นเอง ไม่บุญไม่บาปมันก็อย่างนี้ มันจึงจะหยุดเวียนว่าย ให้เห็นเช่นนั้นเอง

คำนี้มันสูงที่สุดในพระพุทธศาสนา คำหนึ่งด้วยเหมือนกัน จำไว้ว่า “ตถตา” หรือ “ตถาตา” ก็ได้เหมือนกัน แปลว่า “เช่นนั้นเอง” ยิ่งอายุมากๆ แก่ชราแล้ว ก็ยิ่งแก่ที่จะใช้เช่นนั้นเองๆ เพราะความเจ็บไข้มันมารบกวนมากขึ้น แก่ชราแล้วอะไรๆโดยรอบข้างมันจะรบกวนมากขึ้น ลูกหลานมันก็มากขึ้น มันก็รบกวนมากขึ้น รู้จักเช่นนั้นเอง

เห็นว่ามันเป็นอนัตตา มันไม่ใช่ตัวตน คือที่แรกมันเห็นเป็นอนิจจัง มันเปลี่ยนแปลงเรื่อย เพราะเปลี่ยนแปลงเรื่อยจึงลำบากยุ่งยาก เลยเป็นทุกข์ มันเปลี่ยนแปลงเรื่อยนั้นแหละ เป็นทุกข์แล้วไม่มีใครต้านทานได้ นั่นมันเป็นอนัตตา มันเป็นอนัตตาคือมันเป็นเช่นนั้นเอง มันเป็นไปตามกฎอิทัปปัจจยตา แล้วก็เห็นว่าเช่นนั้นเองก็เห็นสูญญตาว่างจากตัวตนๆ นี้ก็จะเห็นเช่นนั้นเองถึงที่สุด เห็นตถาตาในที่สุดไม่หวั่นไหว ไม่บวก ไม่ลบ ไม่ดี ไม่ชั่ว ไม่เกลียด ไม่กลัว ไม่รัก ไม่โกรธ ไม่อะไรหมดหรอก ถ้าเป็นเช่นนั้นเองคือตถาตา

ตถา แปลว่า เชนนั้นเอง คตะ แปลว่า ถึง ตถาคตะ คือพระตถาคต แปลว่า ผู้ถึงซึ่งเชนนั้นเอง คือเป็นพระอรหันต์ ผู้ใดมีเชนนั้นเองเต็มที่ ไม่มีหวั่นไหว ไม่มีบวก ไม่มีลบ ไม่มีขึ้น ไม่มีลง ไม่มีดีใจเสียใจ ไม่มีอะไรอีกต่อไป นี้เรียกว่าพระตถาคต ถึงซึ่งความเป็นเชนนั้นเอง คือความคงที่ที่อะไรปรุงแต่งไม่ได้อีกต่อไป ถ้าเห็นเชนนั้นเองเสียแล้ว มันไม่มีอะไรมายั่วได้ อะไรมาก็ “เชนนั้นเอง” นำรักมาก็เชนนั้นเอง นำเกลียดมาก็เชนนั้นเอง นำกลัวมาก็เชนนั้นเอง อะไรก็ปรุงแต่งไม่ได้ นั่นละคือว่าเห็นเชนนั้นเอง ก็คงที่ ก็เป็นพระตถาคต คือเป็นพระอรหันต์

๔. ไม่มีตัวกู-ของกู

ที่นี้เครื่องยาที่สี่ก็ “ไม่มีตัวกู-ของกู” ไม่มีตัวกู ไม่มีของกู นี่คือสติปัญญาสูงสุด จะเห็นว่ามันเป็นไปตามธรรมดา ตามธรรมชาติ มีเหตุปัจจัยปรุงแต่งมันก็เป็นไปตามเหตุ ตามปัจจัย ตามอิทัปปัจจยตา ตามปฏิจจสมุปบาท ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ไปตามกฎหมายของไตรลักษณ์ ไม่มีอะไรที่จะตั้งเอามาเป็นตัวกูของกู ที่จะต่อสู้กับกฎของธรรมชาติได้ แต่ว่าตัวกูของกูนี้มันเกิดมาในใจเพราะความไม่รู้ เพราะ

อวิชา เพราะสัญชาตญาณตามธรรมชาติของสิ่งที่มีชีวิต
มันต้องรู้สึกเป็นตัวกูของกู เป็นรากฐานสำหรับจะได้หากิน
สำหรับจะได้ต่อสู้อ สำหรับจะได้วิ่งหนีอันตราย สำหรับจะ
ได้สืบพันธุ์ไว้อย่าให้สูญพันธุ์ นี่ละมันเป็นความรู้สึกของ
สัญชาตญาณในสิ่งที่มีชีวิตทั้งหลาย ของมนุษย์ก็มี ของสัตว์
เดรัจฉานก็มี ของต้นไม้ต้นไร้ก็มี ความรู้สึกว่าตัวกูแม้แต่
ต้นหญ้าไมยราบ เอามือไปถูกเข้ายังหุบเลย แล้วมันหนีภัย
มันรู้จักสงวนตัวกู ความรู้สึกเป็นตัวกูมันมีในสิ่งที่มีชีวิต

แต่แล้วมันทำให้เกิดปัญหา เกิดความเป็นทุกข์ เกิด
ความหนักอกหนักใจ อย่างมีตัวกูของกูกันให้มันถึงขนาดนั้น
เลย ให้มี “ตัวกูซึ่งมิใช่ตัวกู” ฟังเหมือนกับบ้า มีตัวกูซึ่ง
มิใช่ตัวกูนั้นแหละถูกต้อง มีตัวกูที่มันมิใช่ตัวกู เราเรียกว่า
ตัวกู เราพูดว่าตัวกู เราเห็นว่าเป็นตัวกู จะรักมันอย่างตัวกู
แต่อย่าไปถือว่ามันเป็นตัวกูที่แท้จริง มันเป็นความคิดผิด
เข้าใจผิดที่เกิดขึ้นมาเอง นี่ตัวกูซึ่งมิใช่ตัวกู

พูดอีกอย่างหนึ่งว่า ตัวตนซึ่งมิใช่ตัวตนนั้นแหละคือ
ความจริง มันไม่ได้เป็นตัวตนที่แท้จริง แต่จิตใจ มันไปเอา
มาเป็นตัวตนที่แท้จริงของมัน มันจึงมีตัวตนที่มีใช่ตัวตน
ไม่มีตัวกูที่แท้จริง มันมีความโง่ทำให้เกิดเป็นความคิดขึ้นมา
ว่า “ตัวกู” แล้วเราก็รักสิ่งที่น่ารักแก่ตัวกูนี้ แล้วก็เกลียด

โทษสิ่งที่น่าเกลียดน่าโทษแก่ตัวกู ตัวกูมันจึงกระโดดขึ้น
กระโดดลง กระโดดขึ้นกระโดดลงตามความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบอยู่อย่างนี้ มันก็เป็นทุกข์เท่านั้นเอง

ที่มันมาพบกันเข้าอย่างนี้ มันก็เหมือนกับว่าบังเอิญมี
ธาตุคือ ธาตุทั้ง ๔ ดิน น้ำ ลม ไฟ ลอยมากระทบกันเข้า
อาศัยอากาศธาตุ วิญญาณธาตุ เป็นเครื่องผูกพันกันเข้า ก็
เกิดเป็นสังขารร่างกายนี้ขึ้นมา เป็นร่างกายนี้ขึ้นมา มีชีวิต
อยู่ไม่เกิน ๑๐๐ ปี ก็จะลาจากกันไปอีก มันเป็นเพียงเท่านั้น

ตัวกูซึ่งมิใช่ตัวกู เหมือนกับของบังเอิญมาพบกันเข้า
รวมกลุ่มกันอยู่ชั่วคราว แล้วมันไม่เท่าไรก็จะจากกันไป
หรือว่าเหมือนกับของยืม ยืมมาไม่เท่าไรก็ต้องส่งคืนเจ้าของ
ดิน น้ำ ลม ไฟ อากาศ วิญญาณ นี่ยืมมาทำเป็นตัวกู
สักพักหนึ่ง แล้วไม่เท่าไรมันก็คืนเจ้าของไป นี่ไม่มีตัวกู
ไม่มีของกู มีความรู้ในข้อนี้ก็จะได้เครื่องยา เครื่องยาชื่อ
“ไม่มีตัวกู-ของกู” มาทำยา เราจะรู้เรื่องตัวกูของกูกันไว้ให้
เพียงพอ อย่าไปยึดมั่นถือมั่นในเรื่องนี้เลย

๕. ไม่น่าเอาไม่น่าเป็น

ที่นี้ที่ว่า ไม่น่าเอาไม่น่าเป็น คือไม่มีอะไรที่น่าเอา ไม่มีอะไรที่น่าเป็น

คำว่า “เอา” นี้เอาด้วยความโง่ ด้วยอุปาทานความยึดมั่นถือมั่นว่ากูเอา แล้วกูได้มาเป็นของกู อย่างนี้เรียกว่าเอา ถ้าเอาอย่างนี้แล้วไม่มีอะไรที่น่าเอาหรอก เอาแล้วก็ตัดทิ้งนั่นแหละ ไปเอาเข้าแล้วตัดทิ้งนั่นแหละ

“เป็น” ก็เหมือนกัน ด้วยความหมายมั่นอุปาทานว่ากูเป็น กูเป็นอย่างนั้น กูเป็นอย่างนี้ ก็เป็นสามีเป็นภรรยา เป็นพ่อแม่ เป็นลูก เป็นอะไรเป็นด้วยอุปาทานนี้มันกัดเอาทิ้งนั่นแหละ

ถ้าเป็นก็เป็นตามความรู้สึกว่ามันสมมติ มันชั่วคราว มันทำหน้าที่ชั่วคราว อย่าหมายมั่นให้มันมากมายไปกว่านั้น

มีคำกลอนเขียนไว้ว่า

ถ้าจะอยู่	ในโลกนี้	อย่างมีสุข
อย่าประยุคต์	สิ่งทั้งปวง	เป็นของฉัน
มันจะสุข	เผาทุก	ทำนทั้งวัน
ต้องปล่อยมัน	เป็นของมัน	อย่าผันมา

เป็นของกู	ในอำนาจ	แห่งตัวกู
มันจะดู	วุ่นวาย	คล้ายคนบ้า
อย่างน้อยก็	เป็นนกเขา	เข้าตำรา
มันดีกว่า	กูของกู	อยู่รำไป
จะหามา	จะมีไว้	ใช้หรือกิน
ตามระบิล	อย่างอิมหนา	ก็ทำได้
โดยไม่ต้อง	มันหมาย	ให้อะไรๆ
ถูกยึดไว้	ว่าตัวกู	หรือของกู

ถ้าจะมีอะไร จะหาอะไร จะเก็บอะไร จะกินอะไร จะใช้อะไร ในจิตใจอย่าหมายมันว่าเป็นตัวกู เพราะมันจะรู้สึกหนักขึ้นมาในจิตใจ แล้วมันจะมีความไม่ได้ตามต้องการแทรกแซงอยู่เสมอ มันจะเกิดเป็นทุกข์ขึ้นมา จึงว่าถ้าจะอยู่ในโลกนี้อย่างมีความสุขแล้ว อย่าไปเอาอะไรมายึดถือว่าเป็นของฉัน มันจะสุขผากบาลท่านทั้งวัน พุดกันลืม พุดให้มันแรงๆ ให้มันกันลืมว่า ถ้าเอามาเป็นของฉันของกู แล้วมันก็จะสุขผากบาลให้ร้อน เหมือนกับเอาหม้อไฟมาทูนไว้บนศีรษะทั้งวันเลย ปล่อยให้มันเป็นของธรรมชาติไปตามเหตุตามปัจจัย ตามอิทัปปัจจยตา ตามปฏิจจสมุปบาท

ถ้าเอามาไว้ในอำนาจแห่งตัวกู มันก็ต้องต่อสู้กัน เพราะมัน
ไม่อยู่ในอำนาจนี้ มันก็ต้องต่อสู้กันเอะอะตึงตังเหมือนกับ
บ้านเรือนของคนบ้า มีแต่ความทะเล้งตึงตัง ทะเลาะวิวาท

หรือจะโง่เป็นนกเขา นกเขาก็ก่แปลความว่านกเขานี้
เป็นนกที่ขันว่า กูของกูๆ ๗ ภาษาบาลีก็เรียกนกเข่าว่ากู
ของกูๆ เหมือนกัน มัยทกๆ พุดเป็นภาษาบาลีไว้ในบาลีว่า
“มัยทกๆ ๗” นกเขามันขันว่า “มัยทก” แปลว่า กูของกูๆ
เพราะฉะนั้นคนที่จะไม่เป็นนกเขาก็ก้อย่าไปหมายมันอะไรว่า
เป็นของกู จะหากมาก็หากอย่างธรรมชาติอย่างนั้น เก็บไว้
อย่างธรรมชาติ กินก็กินอย่างธรรมชาติ ถ่ายก็ถ่ายอย่าง
ธรรมชาตินั้น อย่าให้มีความหมายในสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ว่า
เป็นของกูขึ้นมาเลย

ที่นี้อีกบทหนึ่งว่า มีโดยไม่ต้องมีผู้มี ให้มีการมีตาม
กฎหมาย เรามีบ้านมีเรือน มีเงินมีทองตามกฎหมาย มีได้
โดยสมมตินั้น มีแต่ว่าโดยไม่ต้องมีผู้มี คือจิตใจอย่าไปมี
เข้า ถ้ามีแล้วมันจะกัดเอา มีคำกลอนเขียนไว้ว่า :

ถ้ามีอะไร	แล้วใจ	รู้สึกเหน้อย
สำนึกเรื่อย	ว่ากูมี	อย่างนี้หนา
มีทั้งกู	ทั้งของกู	อยู่อัตรา
นั่นอัตรา	มาผุดขึ้น	ในการมี

ถ้ามีอะไร	มีไป	ตามสมมติ
ไม่จับยุด	ว่าของกู	รู้วิถี
แห่งจิตใจ	ไม่วิปริต	ผิดวิถี
มีอย่างนี้	ย่อมไม่เกิด	ตัวอัตตา

ฉะนั้นมีอะไร	อย่าให้มี	อัตตาเกิด
เพราะสติ	อันประเสริฐ	คอยกันท่า
สมบูรณ์ด้วย	สัมปชัญญ์	และปัญญา
นี้เรียกว่า	รู้จักมี	ที่เก่งเกิน

เป็นศิลปะ	แห่งการมี	ที่ชั้นยอด
ไม่ต้องกอด	ไพนรก	ระหกระเหิน
มีอย่างว่าง	ว่างอย่างมี	มีได้เพลิน
ขอชวนเชิญ	ให้รู้มี	อย่างนี้แล

“มีอย่างว่าง ว่างอย่างมี” คำนี้ลึกมาก ถ้าเข้าใจก็พิเศษ มีอย่างว่าง แล้วก็ว่างอย่างมี มีอย่างว่างไม่ต้องมีตัวผู้มี ก็มีไปตามสมมติอย่างว่าง แล้วก็ว่างอย่างมี คือว่าง เรียกว่า ว่าง แต่มันก็มีการมี มีการมี เราไม่มีอะไร ไม่ถืออะไรเป็นของเรา แต่มันก็มีการมีตามสมมติ มีตามสมมติ กฎหมาย ช่วยคุ้มครองให้ เงินทอง บ้านเรือน ข้าวของไร่นาอะไร

ของเรา เราไม่ได้ยึดถือว่ามี แต่มันก็มีโดยตามสมมติ มีตามสมมติกฎหมายช่วยคุ้มครองให้ นี่ละมืออย่างว่าง ว่างอย่างมี สองคำนี้จำไว้ให้ดี แล้วมันก็จะไม่มีอะไรกัก

๖. ตายก่อนตาย

ไอ้เครื่องยาที่ ๖ คือ ตายก่อนตาย นี่ฟังยาก แต่ถ้าเข้าใจได้ก็จะวิเศษ ที่จริงมันไม่ได้มีบุคคล ตัวตน เรา เรา เราคิดว่าเรามีเราอยู่ แล้วพอร่างกายแตกดับ เราก็ว่าเราตาย แต่ถ้าเห็นว่ามันไม่ได้มีเรา มันก็ไม่มีอะไรตาย มันก็เท่ากับตายตั้งแต่แรกเริ่มเดิมที ตายตลอดเวลา นี่เรียกว่า “ตายก่อนตาย” มีคำกลอนเขียนไว้สำหรับเรื่องนี้ว่า :

ตายเมื่อตาย	ย่อมกลายเป็น	ไปเป็นผี
ตายไม่ดี	ได้เป็นที่	ผีตายโหง
ตายทำไม	เพียงให้	เขาใส่โลง
ตายโอโงง	นั่นคือตาย	เสียก่อนตาย

ตายก่อนตาย	มิใช่กลายเป็น	ไปเป็นผี
แต่กลายเป็น	สิ่งที่	ไม่สูญหาย
ที่แท้คือ	ความตาย	ที่ไม่ตาย
มีความหมาย	ไม่มีใคร	ได้เกิดแล

คำพูดนี้	ผันผวน	ชวนฉงน
เหมือนเล่นลิ้น	กะลauan	คนต่อแหล
แต่เป็นความ	จริงอัน	ไม่ผันแปร
ใครคิดแก้	อรรถได้	ไม่ตายเอย

“ตายก่อนตาย” เป็นปริญาของสวนโมกข์ ใครเรียนจบ คีชาจบ ได้ปริญา “ตายก่อนตาย” คือไม่มีตัวตลอดเวลา ถ้าตายเมื่อตาย มันตายของคนมีตัว มีตัวกู แล้วมันตายก็กลายเป็นผี ตายไม่ดีก็ได้ตำแหน่งผีตายโหง ตายเมื่อตายก็กลายเป็นผี ตายไม่ดีได้เป็นที่ผีตายโหง ตายก่อนตายไม่ใช่กลายเป็นผี...ยังอยู่ ไม่รู้จักตายนี้แหละ ตายเสียก่อนตาย หมดตัวกูเสียก่อนตาย จิตเข้าถึงสิ่งที่ไม่รู้จักตาย เข้าถึงอมตธรรม อสังขตธรรม แล้วมันก็ไม่รู้จักตายอีกต่อไป เป็นความตายที่ไม่ตาย คนที่ไม่รู้ความหมาย ฟังไม่ถูก ทว่าเป็นเรื่องเล่นลิ้นตลบตะแลง ใช้ไม่ได้ แต่มันกลับเป็นความจริงที่ยิ่ง ว่ามันเป็นสิ่งที่แท้จริง ว่าที่แท้มันไม่ได้มีอะไรเกิด ไม่ได้มีอะไรตาย มันมีแต่กระแสแห่งอิทัปปัจจยตา ธาตุทั้งหลายปรุงแต่งกันขึ้น เป็นไปตามกฎแห่งอิทัปปัจจยตา ไม่ต้องมีตัวตน ไม่ต้องมีของตน

นี่เราจะต้องดูให้รู้ความจริงที่มีอยู่ที่เนื้อที่ตัว ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง อะไรดูให้ติดดูให้ทั่วว่ามันไม่ได้เป็นตัวตน มันเป็นธรรมชาติ เป็นไปตามธรรมชาติ มันทำหน้าที่ของมัน ตามเหตุ ตามหน้าที่ ตาทำหน้าที่ตา หูทำหน้าที่หู จมูกทำหน้าที่จมูก ลิ้นทำหน้าที่ลิ้น ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง อะไรก็ทำหน้าที่ไปตามนั้น แล้วมันก็หมดปัจจัย มันก็หยุดทำหน้าที่ นี่เป็นเคล็ดที่ลึก ถ้าเข้าถึงได้มันก็พ้นตาย ถ้าเข้าถึงได้มันก็ไม่ตาย คือไม่มีตัวกู้อยู่ตั้งแต่เกิดจนดับ เกิดดับๆก็เป็นธรรมชาติ เป็นธาตุตามธรรมชาติ แต่ว่าเป็นทุกข์ทั้งนั้น ที่เกิดดับๆ เราเห็นความไม่ตาย เพราะมันไม่มีตัวตนที่จะตาย มันมีแต่การไหลไปๆ เป็นกระแสแห่งการปรุงแต่งของธาตุตามธรรมชาติ ตามกฎของอิทัปปัจจยตา ถ้าเห็นอย่างนี้เรียกว่า เห็นความตายก่อนตาย ได้ตายเสียแต่ก่อนตาย นี่หกอย่างแล้ว อย่าง ละซัง อย่างละซัง

๗. ดับไม่เหลือ

ที่นี้อย่างที่ ๗ “ดับไม่เหลือ” เรื่องนี้ก็เคยพิมพ์แจกไปแล้ว เรื่องดับไม่เหลือ เราเห็นว่าต่อสู้อันรณอยู่นี่เป็นความ

ธรรมดาแล้วเป็นทุกข์ คือตัวกู มีตัวกูต่อสู มีตัวกูอยู่
เท่าไรมันก็มีความทุกข์เท่านั้น ดับตัวกูเสียมันจะไม่เป็นทุกข์
ดับเหตุ ดับปัจจัย เข้าถึงความไม่มีเหตุ ไม่มีปัจจัย ก็
ดับไม่เหลือ เรียกอีกอย่างหนึ่งก็ว่า ดับอย่างนิพพาน ดับ
ความร้อน ดับกิเลส ดับตัวกู ไม่เกี่ยวกับร่างกายตายหรือไม่
ตาย ร่างกายไม่ต้องตายก็ดับได้ ดับไม่เหลือนี้ร่างกาย
ยังไม่ตาย...ยังอยู่ ยังเดินไปเดินมาอยู่ที่นี่ ถ้าดับตัวกูเสียได้
นั่นคือดับไม่เหลือ ไม่มีตัวกูเหลือ ไม่มีตัวกูเหลือก็ไม่เกิด
ความเห็นแก่ตัว ก็ไม่เกิดโลภะ โทสะ โมหะ ไม่เกิดไฟ
คือกิเลส ไม่เกิดไฟคือความทุกข์ ดับตัวตนเสีย ดับกิเลส
เสีย ดับทุกข์เสีย นี่คือดับไม่เหลือ เรายินดีที่จะดับไม่เหลือ
พร้อมจะดับไม่เหลือ

ตกกระโตกหยอกระใจ

ที่นี้ก็พูดประสมโรงเสียเลยว่า ร่างกายนี้มันก็ขึ้นอยู่กับ
กับสิ่งนี้ ถ้ามันดับไม่เหลือ มันถึงคราวที่จะดับไม่เหลือก็
ดีแล้ว มันจะจบ จบบทเสียที คือไม่ต้องมีเครื่องรองรับ
อยู่อีก แล้วดับเสียทั้งเครื่องรองรับ กายนี้เหมือนกับเปลือก
จิตใจเหมือนกับเนื้อใน ถ้าจิตใจมันดับ ร่างกายมันก็หมด

ความหมายไปเอง แต่ถ้าว่าความตายมันมาตัดบทก็ปล่อย
สมัครดับไม่เหลือ ถ้ามันเกิดโรคภัยไข้เจ็บจะตายขึ้นมา
จะตายอยู่แหงมๆนี้แล้ว โรคภัยไข้เจ็บรบกวนนี้ก็สมัคร
ดับไม่เหลือ ไม่ต้องต่อสู้ ไม่ต้องดิ้นรนให้มันลำบากยุ่งยาก
เคยยกตัวอย่างว่า แม่เดินไปควายมาข้างหลังขวิดบีบให้แล้ว
ก็สมัครตายเถอะ ไม่ต้องดิ้นรนให้เป็นทุกข์ ไม่ต้องเป็นทุกข์
ไม่ต้องอะไร ไม่ต้องเป็นทุกข์ในการตาย ไม่ต้องตายให้
เป็นทุกข์ นี่สมัครดับไม่เหลือ หรือว่าเดินอยู่กลางถนน
รถยนต์ทับแบ็บเข้าไป แล้วก็พอใจสมัครดับไม่เหลือคำเดียว
แล้วก็เลิกกัน

นี่เรียกว่าสมัครที่จะกระโจน ตกกระไดพลอยกระโจน
ดับไม่เหลือ เลยไม่มีคนทุกข์ ถ้าว่ามันไม่ตาย มีคนเก็บมา
รักษาให้หาย มันก็ไม่เป็นไร แต่เราก็ไม่เป็นทุกข์ก็แล้วกัน
ยากดีเลวทั้งนั้นก็คือ ความสมัครดับไม่เหลือ สมัครดับ
ไม่เหลือทำให้ไม่เป็นทุกข์

เดี๋ยวนี้ก็เตรียมพร้อม เตรียมพร้อมก็แล้วกัน เดี่ยวนี้
ยังไม่มื่ออะไรเกิดขึ้น ยังไม่ตาย ชี้เกียดจุ่นวาย ชี้เกียด
เวียนวาย ชี้เกียดเป็นไปตามกรรม ชี้เกียดที่จะยุ่งยากลำบาก
สมัครดับไม่เหลือ ข้าพเจ้าพร้อมที่จะสมัครดับไม่เหลือก็ไม่มี
ปัญหา ไม่มี ความกลัว ไม่มีวิตกกังวล อาลัยอาวรณ์อะไร

ที่ไหน เมื่อสมัครดับไม่เหลือแล้วมันก็จะไม่มีความกลัวว่าจะต้องตาย เพราะมันสมัครดับไม่เหลืออยู่แล้ว จะไปกลัวอะไรอีกที่จะต้องตาย เป็นยาแก้กลัว ยาแก้ทุกข์อันสุดท้าย เรียกว่าสมัครดับไม่เหลือ อันนี้สำคัญมาก อย่างที่ ๗ นี้ จึงต้องเอา ๖ เท่า

เสกคาถา

อย่างอื่นเอาอย่างละหนึ่งส่วนๆ อย่างสุดท้ายเอา ๖ ส่วน ให้มันมากเข้าไว้ รวมกัน นี่ก็เสกคาถา สัพเพ ธมมานาล์ อภินิเวสาย เป็นหัวใจของพระพุทธศาสนาว่า “สิ่งทั้งหลายทั้งปวง อันใครๆไม่ควรยึดมั่นถือมั่น ว่าเป็นตัวตนหรือของตน” คาถานั้นว่าอย่างนั้น สิ่งทั้งหลายทั้งปวงเป็นสังขตะ กิติ เป็นอสังขตะกิติ เป็นสังขารกิติ เป็นวิสังขารกิติ เป็นอะไรก็ตามเกิด ไม่ใช่ตัวตน ไม่ใช่สิ่งทีใครๆจะควรยึดมั่นถือมั่นว่าตัวตน นี่ละคาถาสูงสุด หัวใจพุทธศาสนาเอามาเสกยา

ยาของเรา ๗ อย่างนี้ มาเคล้ากันใส่หม้อเสกคาถา สัพเพ ธมมานาล์ อภินิเวสาย แต่ว่าคนเสกต้องไม่โง่งนะ คนเสกต้องรู้ด้วยว่าหมายความว่าอะไร คนเสกยานี้ต้องรู้

ด้วยว่ามันหมายความว่าอะไร อย่าเพียงว่าพิมพ์ๆ ไปเฉยๆ
“สิ่งทั้งปวง หรือธรรมทั้งปวง อันใครๆไม่ควรฝังตัวเข้าไป
ด้วยความโง่ ว่ามันเป็นตัวกู มันเป็นของกู” ว่าอย่างนี้ก็ได้อ
ว่าเป็นไทยๆอย่างนี้ก็ได้อ

ใส่น้ำต้มยาให้เหลือหนึ่งในสาม ให้มันเข้มข้น แล้ว
กินทุกวัน หมายความว่า ทุกวันๆมีความรู้สึกคิดนึกทั้ง
๗ ประการนี้อยู่ทุกวันๆ ตันไม่รู้ไม่รู้แล้ว ก็ ช่างหัวมัน
เช่นนั้นเอง ไม่มีตัวกู-ของกู ไม่มีอะไรที่น่าเอาน่าเป็น
ตายก่อนตาย ดับไม่เหลือ

สรรพคุณของยา คือ เย็น

นี่เรียกว่า ยาแก้สรรพโรค หายเป็นนิพพุติ คือ เย็น
ชีวิตเย็นเป็นพระนิพพาน...เย็นตลอดกาล นิพพุติ...เย็น
ชั่วคราว เย็นยังไม่ถึงที่สุด เป็นนิพพาน เย็นถึงที่สุด ไม่มี
อะไรที่จะต้องให้เป็นปัญหายุ่งยาก ไม่มีความเป็นบวก ไม่มี
ความเป็นลบ ไม่มีได้ ไม่มีเสีย ไม่มีแพ้ ไม่มีชนะ ไม่มี
บุญ ไม่มีบาป ไม่มีสุข ไม่มีทุกข์ ไม่มีกุศล ไม่มีอกุศล
ไม่มีอะไรหมด นี่สรรพคุณของยา สรรพคุณของยาทำให้
เย็นคือนิพพาน

นิพพาน แปลว่า เย็น ไม่ได้แปลว่าตาย หรือ กเล็ก
เข้าใจผิดกันเสียที่เถอะ นิพพานแปลว่าตายนะมันผิด พระ
บาลีคำนี้มันแปลว่าเย็น เย็นคือมันไม่ร้อน ไม่ร้อนเพราะ
มันไม่ทุกข์ เพราะไม่ทุกข์ มันไม่มีกิเลส มันไม่ร้อน มัน
ดับเย็นเป็นนิพพาน ยานี้กินเข้าไปแล้วมีสรรพคุณเย็น
อย่างนี้ แก้วสรรพโรค คือโรคตัวของกูในชั้นกามาวจร
เป็นมนุษย์หรือเป็นเทวดากามาวจรแก้โรคนี้ได้ ไม่เป็น
คนบ้า กามาวจรชั้นรูปาวจร...พรหมโลกที่มีรูปก็มันบ้าที่จะ
เป็นรูปพรหม ในรูปาวจรก็มันจะเป็นบ้า...เป็นพรหมที่เป็น
อรุณนี้ไม่หลงไหลมัวเมาในกามาวจร รูปาวจร อรูปาวจร ก็
เรียกว่า หมดสรรพโรค

ทำให้อยู่เหนือโลก

เป็นโลกอุดร คือ อยู่เหนือโลก เหนือโลกเป็นโลกอุดร
ไม่ใช่ต้องไปอยู่ในฟ้าในอะไรที่ไหน อยู่กลางโลก แต่ว่าโลก
ไม่ท่วมทับ โลกนี้ไม่ทำอะไรได้ โลกนี้ไม่ทำให้เป็นปัญหา
สิ่งต่างๆที่เป็นความทุกข์ในโลกมันทำอะไรเราไม่ได้ ความ
เกิด แก่ เจ็บ ตาย ในโลกมันก็ทำอะไรเราไม่ได้ ความ
ดีใจเสียใจในโลกก็ทำอันตรายเราไม่ได้ บุญ บาป สุข ทุกข์

ก็ทำอะไรเราไม่ได้ กุศลหรืออกุศลก็ปรุงแต่งอีกไม่ได้ อยู่
เหนือความปรุงแต่งของสิ่งทั้งปวง เหนือบุญ เหนือบาป
เหนือสุข เหนือทุกข์ เหนือดี เหนือชั่ว เหนือทุกอย่าง
ไม่มีอะไรปรุงแต่งได้อีกต่อไป นี่เรียกว่า “อยู่เหนือโลก”
อิทธิพลใดๆ ฤทธิ์เดชใดๆในโลกนี้ ครอบงำจิตใจของเรา
ไม่ได้ จิตใจนี้มันอยู่เหนือโลกอย่างนี้ นี่เรียกว่าโลกอุดร

ร่างกายมันก็อยู่ในโลกนี้ กินข้าวกินปลาไปตามแบบ
คนธรรมดาสามัญนี้ หรือว่าจะครองบ้านครองเรือนอะไร
ตามมีตามได้นี้ แต่อย่าให้ตกอยู่ใต้อำนาจของของที่เป็นคู่ๆ
เป็นบวกเป็นลบ เป็นดีเป็นชั่วนั้น ถึงจะเป็นพระอรหันต์
ตอนแรกก็เดินตามรอยพระอรหันต์ให้มันปกติ ให้มาก
เข้าไว้ ก็เรียกว่าอยู่เหนือโลกได้ตามส่วนเหมือนกัน

คำว่า โลกอุดร โลกุตตรธรรม นี่เขาลดลงมาถึงพระ
โสดาบัน แม้เป็นพระโสดาบันก็เรียกว่าเริ่มอยู่เหนือโลกแล้ว
สกิทาคา อนาคา อรหันต์ ก็สูงขึ้นไปจนถึงที่สุด กินยานี้
แล้วหมดสรรพโรค แล้วจิตใจก็อยู่เหนือโลก เหนือโลกไป
ตามลำดับจนถึงที่สุด

บทพรรณนาลากยาให้จำได้ขึ้นใจ

ขอให้ท่านทั้งหลายสนใจกันใหม่ เอาฉลากยาไปเหน็บไว้ข้างฝา...มอดกินหมดแล้วก็ไม่รู้ ไปดึงเอามาอ่านดูใหม่ว่ามันหมายความว่าอย่างไร แจกไปนานแล้ว คงมีคนได้รับประโยชน์ ก็มาบอกมาติดต่อยู่บ้างเหมือนกัน แต่เกรงว่ายังน้อยนัก ยังไม่พอ จึงเอามาเตือนอีก เอามาปลุกเป้าอีกว่า ให้หามาตามฉลากยา ค้นหาเครื่องยาจากที่ไหน หาที่เนื้อที่ตัว ที่กาย วาจา ใจ ทำให้พบเครื่องยาทั้ง ๗ อย่างนี้แล้วมา พิจารณา คือ ต้มกิน ต้มกินคือพิจารณาให้เกิดญาณมองเห็นตามที่เป็นจริงว่า มันเป็นอย่างนี้ มันเป็นอย่างนี้อยู่ทุกวัน อย่างน้อยวันละสามหน ๑ ชั่วโมง ๓ เวลา จิบนะ อย่างน้อยวันละ ๓ หน

เมื่อมองเห็นความจริงเหล่านี้อยู่ เรียกว่า “กินยาแก้สรรพโรค” อ่านดูอีกที แล้วก็จบว่า

ต้น “ไม่รู้” -	ไม่ชี้”	นี่เอาเปลือก
ต้น “ข้างหัวมัน”	นั่นเลือก	เอาแก่นแข็ง
“อย่างนั้นเอง”	เอาแต่ราก	ฤทธิ์มันแรง
“ไม่มีกู-ของกู”	นี้แสง	เอาแต่ใบ

“ไม่น่าเอา -	ไม่น่าเป็น”	เพื่อนเอาดอก
“ตายก่อนตาย”	เลือกออก	ลูกใหญ่ๆ
หกอย่างนี้	อย่างละซั้ง	ตั้งเกณฑ์ไว้
“ดับไม่เหลือ”	สิ่งสุดท้าย	ใช้เมล็ดมัน

หนักหกซั้ง	เท่ากับ	ยาทั้งหลาย
เคล้ากันไป	เสกคาถา	ที่อาถรรพ์
“สพฺเพ ธมฺมา	นาลํ อภินิเวสย”	อัน
เป็นธรรมชั้น	หฤทัย	ในพุทธนาม

จัดลงหม้อ	ใส่น้ำ	พอท่วมยา
เคี่ยวไฟกล้า	เหลือได้	หนึ่งในสาม
หนึ่งช้อนชา	สามเวลา	พยายาม
กินเพื่อความ	หมดสรรพโรค	เป็นโลกอุดร ฯ

ร้องเพลงเล่นก็ได้ ให้เด็กๆร้องเพลงเล่นก็ได้ จะได้
เตือนสติคนแก่ๆให้ไม่ลืม เป็นอันว่าวันนี้เราพูดกันถึงเรื่อง
ยาแก้สรรพโรคเป็นโลกอุดรอีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่ได้เคย
พิมพ์ฉลากยาแจกไปแล้ว แล้วคนก็พิมพ์แจกต่อไปเป็น
อันมาก ที่นี้ก็มาอธิบายให้ชัดเจนเสียอีกทีหนึ่ง กินหมากพลู
ทำไมกินได้ทุกวันละ กินยาแก้โรคทางจิตกันบ้าง เหมือน

กับกินหมากกินพลูณะ กินกันบ่อยๆทั้งวัน ไม่เป็นโรคทาง
วิญญาณ แล้วโรคจิตก็ไม่เกิด โรคกายก็ไม่เกิด จิตวิปริต
เพราะว่าความรู้ สติปัญญามั่นวิปริต ร่างกายวิปริตก็เพราะ
จิตมั่นวิปริต ฉะนั้นตัดต้นเหตุเสียมาแต่ต้นต่อว่า โรคทาง
วิญญาณก็ไม่มี โรคทางจิตจึงไม่มี โรคทางจิตไม่มี โรค
ทางกายก็ไม่มี มันไม่โง่มันไม่เขลา มันไม่ทำอะไรผิดพลาด
ให้เกิดโรคขึ้นมา หวังว่าเราจะเป็นผู้พ้นจากโรคหรือทุกข์
สมตามความมุ่งหมายในพระพุทธานุญาตว่า จะอยู่เหนือทุกข์
ทั้งปวง คือเหนือโลกทั้งปวง การเหนือโลกทั้งปวงนั้นเอง
เป็นโลกอุดร

การบรรยายก็สมควรแก่เวลาแล้ว ขอยุติการบรรยาย
นี้ไว้แต่เพียงเท่านี้ เปิดโอกาสให้พระคุณเจ้าทั้งหลายสวด
พระธรรมคณาสายาย ส่งเสริมกำลังใจให้เข้มแข็งในการที่
จะประพฤติปฏิบัติธรรมให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป สืบต่อไป ณ
กาลบัดนี้

บรรณนิข สรรพทุกาศ

ต้น "ไม่รัก-ไม่ชัง" มีเขาเปลือย
ต้น "ซึ้งหัวใจ" นั้นเลื้อย เขาแก่นแข็ง
"คนบ่งหมั่นเอง" โขแตรจาก กุฑริณีวิไล
"ไม่รัง-ของ" แล้อง เขาแต่ใจ

"ไม่ท้อ-ไม่เหิน" เฟ้นเขาออก
"คนก่อนตาย" เลื้อยออก ลงใจ
เขา อนงค์ นิ่ง อนงค์ ชิ่ง ตอแกนใจ
"ต้นไม้เขียว" สีสรรทุกาศ ใจไม่ลัด ลัง

นกขลุ่ย บ่ง เท่กับ นกขลุ่ย
เคล็ดกลิ้งไป เวลาคา นี้อาการ
"คนพบ อูมา นก" อมณีเวสรา" อัน
เริ่มชมชื่น นกขลุ่ย ใจพุดแดง

คีตลุง นกขลุ่ย ใจดี พอดุ้ม
เคียบอโปกข์ นกขลุ่ย นกขลุ่ย
นกร้อง ชื่นชื่น นกขลุ่ย พุดแดง
คนเลื้อยตาม เขาบรรพวิไล เป็นใจขลุ่ย

พจนานุกรม อรรถาธิบาย

ปริศนาลูก ลาก ลานไม้งาม

ปริศนาลูก อายก่อนอาย ๑ ลูกได้รับ
เป็นอันชัย ภาวสันต์ ฤทธิกา
เขียนโลกถาวร นลลพินน์ เขลโล โลก
นลลพินน์น่าย สันติธรรม- วรรณกรรม

ปริศนาลูก แล่งสัพพะ ลาก ลานไม้งาม
คนเขาวา เอยโยก มิเห็นนพ
มิเห็นดี สัตว์ใน ๑ ลูกได้รับ
รับเดามา ต่าป็น กั้นทับเมื่อ

นี่แหละแหละ ปริศนาลูก "อายก่อนอาย"
คนทับนลลพินน์ สลลล มิรู้เมื่อ
เขาอายอาย นี่เดิ่นดี มิถึงเมื่อ
เขาเคยเคย กั้นทับน ๑ ลูกได้รับ ๑

พจนานุกรม

ตายก่อนตาย

ตายเมื่อตาย ย่อมกลายเป็นผี
ตายเมื่อได้ ได้เป็นผี ๘ ตายในบ
ตายท่าโม เพียบชั๊น เขาไร้โอบ
ตายโง่โง่ มันคือตาย เสียก่อนตาย

ตาย ก่อนตาย ผู้โชคร้าย ไปเป็นผี
แต่กลายเป็น สิ้งหี ไม่สูญหาย
ก็แก้สิ้ง ความตาย ที่ไม่ตาย
มีความหมาย ไม่มีใคร ได้เกิด แล

สิ่งผิดๆ อันลุ่มหลง ผ่อนคลาย
เหมือนคนเล่นสิ้ง คานห คมทองแดง
แต่เป็นความ ละเอียด ไม่สิ้นแปร
ชีวิตดีแท้ ธรรมดาได้ ไม่ตายเลย ๑

พุทธทาส โอภาส

บันทึกการจัดพิมพ์

ธรรมสภา และ สถาบันบันลือธรรม ขอกราบนมัสการ
ขอขอบคุณ พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระธรรมโกศาจารย์
หลวงพ่อดุสิตสาธุกิจฯ องค์บรยายแห่งหนังสือเล่มนี้ เป็นอย่างสูง
อันกล่าวถึงเรื่องยาระดับสรรพโรค ทั้งโรคทางกาย โรคทางจิต และ
โรคทางวิญญาณซึ่งเป็นโรคที่สำคัญที่สุด เพื่อให้สาธุชนดำเนินชีวิต
อยู่โดยปราศจากโรคและอยู่เหนือโลกได้ในที่สุด

ขอกราบขอพระคุณ มูลนิธิ กองทุน โรงเรียน หน่วยราชการ
องค์การ วัด ร้านหนังสือ และศูนย์จำหน่ายหนังสือทั่วราชอาณาจักร
ที่กรุณาช่วยเผยแพร่หนังสือเล่มนี้

ท่านที่ปรารถนามีไว้ศึกษาหรือจัดพิมพ์เป็นธรรมทาน
โปรดติดต่อที่...ธรรมสภา

๑/๔-๕ ถ.บรมราชชนนี เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๗๐
โทร. (๐๒) ๔๔๑๑๕๓๕, ๘๘๘๗๔๕๐ โทรสาร. ๔๔๑๑๕๑๗

ธรรมสภาได้รวบรวมหนังสือและสื่อธรรมะไว้บริการแก่ท่านสาธุชน
จากสำนักพิมพ์และสำนักปฏิบัติธรรมทั่วประเทศ ท่านที่สนใจเลือกชมได้ที่
ศูนย์หนังสือพระพุทธศาสนา

๒ - ๖ ถนนบรมราชชนนี เขตทวีวัฒนา กทม. ๑๐๑๗๐ โทร. (๐๒) ๔๔๑๑๖๐๔

• สถาบันบันลือธรรม ขอกราบเรียนเชิญท่านสาธุชนร่วมฟังพระธรรมเทศนา
ในรายการ พบพระ พบธรรม ได้ทุกวันเสาร์ ตั้งแต่เวลา ๑๕.๐๐ - ๑๗.๐๐ น.
ณ ห้องประชุมสถาบันบันลือธรรม อาคารศูนย์หนังสือพระพุทธศาสนา ท่าน
สาธุชนที่สนใจสอบถามองค์บรยายธรรมได้ทุกวัน ที่ โทรศัพท (๐๒) ๔๔๑๑๕๓๕

๐ ถ้าจะอยู่ ในโลกนี้ อย่างมีสุข
อย่าประยุคต์ สิ่งทั้งผอง เป็นของฉัน
มันจะสุข ผากบาล ท่านทั้งวัน
ต้องปล่อยมัน เป็นของมัน อย่าผันมา

๐ เป็นของกู ในอำนาจ แห่งตัวกู
มันจะดู วุ่นวาย คล้ายคนบ้า
อย่างน้อยก็ เป็นนกเขา เข้าตำรา
มันดีกว่า กูของกู อยู่ร่ำไป

๐ จะหามา จะมีไว้ ใช้หรือกิน
ตามระบิล อย่างอิมหนา ก็ทำได้
โดยไม่ต้อง มันหมาย ให้อะไรๆ
ถูกยึดไว้ ว่าตัวกู หรือของกู

พุทธทาส อินทปัญโญ

จัดพิมพ์เผยแพร่

ขอกราบอนุโมทนาแด่ทุกท่านที่สนับสนุนและช่วยสมทบในการจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้

974-453-459-1

9 789744 534590

ราคา ๒๐ บาท